

SKP-I-02-9-2023	teklićem/poštom	25. 10. 2023.	6
Naslovljeno: MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA n. r. potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra dr. sc. gospodina Davora Božinovića MUP REPUBLIKE HRVATSKE ✓ Članstvu SKP-a ✓ Kabinetu ministra ✓ Upravama u sjedištu ✓ Ravnateljstvu policije ✓ Policijskim upravama ✓ Policijskim postajama			
Poziv na broj:	Broj stranica: 6	PRILOZI:	
PREDMET: Osvrt na sadašnjost i još neovisniju budućnost kriminalističke policije.-			

Poštovani gospodine ministre i potpredsjedniče Vlade Republike Hrvatske,

postupanje kriminalističke policije je u odnosu na ostale rodove policije unutar Ministarstva unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: MUP), najčešće predmet objava i komentara kako na televizijskim i radijskim kanalima tako i na raznim digitalnim platformama i portalima. Kada bi netko proveo istraživanje o tome u kojem broju slučaja se direktno i indirektno raspravljalo o aktivnostima i postupcima pripadnika kriminalističke policije u Hrvatskom saboru, vjerujemo da bi iz istraživanja proizašao zaključak da se nije niti približno toliko raspravljalo o postupcima pripadnika drugih policijskih rodova. Promatramo li statističke pokazatelje kriminaliteta, i to samo one za koje je nedvojbeno da je u njima sadržana većinom aktivnost pripadnika kriminalističke policije, vidljivo je da je njihova uloga u tim aktivnostima izuzetno velika. Jasno da i policijski službenici koji pripadaju drugim policijskim rodovima sudjeluju u postupanjima usmjerenim ka otkrivanju i sprečavanju kaznenih djela, a koja se provode po službenoj dužnosti, ali njihova postupanja rijetko podrazumijevaju pisanje kaznene prijave. Tako primjerice od ukupnog broja evidentiranih kaznenih djela po službenoj dužnosti u 2022. (55131) svega 1374 kaznena djela se odnose na kaznena djela iz sigurnosti prometa na cestama ili 2,5% od ukupno evidentiranih kaznenih djela koja se progone po službenoj dužnosti, a koja su u najvećoj mjeri istraživana od strane službenika kriminalističke policije.

Ne treba naglašavati da pripadnici kriminalističke policije u najvećoj mjeri postupaju i po kaznenim djelima koja se progone privatnom tužbom kao i da dio kaznenih djela kojima se bave podrazumijeva suradnju s policijama i istražnim tijelima drugih država, nerijetko i s državama na drugim kontinentima. Međutim, smatramo da je najspecifičnija aktivnost službenika kriminalističke policije podnošenje kaznene prijave. Promatramo li kaznenu prijavu kao „proizvod“ koji priprema kriminalistička policija, onda je to jedini „proizvod“ (izuzmemo li prekršajne postupke koje pokreću i

službenici drugih ustrojstvenih jedinica MUP-a na različitim razinama), koji se preispituju na više razina. Prva razina „preispitivanja“ je na državnom odvjetništvu koje može odbaciti, tražiti nadopunu ili nastaviti kazneni postupak temeljem tog „proizvoda“. Nakon toga slijedi sud koji propitkuje navode i činjenice, nerijetko i sudski vještaci i na kraju javnost koja sve to može komentirati. Ne umanjujući značaj službenika u drugim rodovima policije i njihove aktivnosti, smatramo da se oni u najvećem broju slučajeva ne susreću s ovakvim procedurama. Stoga možemo zaključiti da policijski službenici kriminalističke policije pa samim time i kriminalistička policija na svim razinama imaju određene specifičnosti s kojima se ne susreće nitko drugi unutar sustava MUP-a, posebno ne svakodnevno. Ima li zbog toga kriminalistička policija i policijski službenici kriminalističke policije poseban status, ne samo u smislu materijalnih prava, uvjeta rada, napredovanja, već i u smislu zaštite od utjecaja na njihov rad (bilo političkih, bilo unutar sustava MUP-a)? Ne, mislimo da nemaju i mislimo da su to neki od važnijih uvjeta koji bi trebali omogućiti još neovisniji rad kriminalističke policije i njezinih službenika. Zbog važnosti ovog pitanja navodimo neke od prijedloga za koje želimo da potaknu raspravu, ali da potaknu i eventualne kritike tih prijedloga.

Ustroj kriminalističke policije unutar sustava MUP-a jedan je od preduvjeta još veće samostalnosti pa time i veće uspješnosti rada kriminalističke policije u budućnosti. Poznato je da trenutno kriminalistička policija svoje ustrojstvene oblike ima na razini Ravnateljstva policije u sjedištu i to kao Uprava kriminalističke policije s ustrojstvenim jedinicama:

- Policijski nacionalni ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta
- Sektor općeg kriminaliteta i međunarodne policijske suradnje
- Kriminalističko-obavještajni sektor
- Služba za zaštitu svjedoka.

Na razini svih policijskih uprava također postoje oblici kriminalističke policije kao i većini policijskih postaja. Ovom prilikom nećemo problematizirati trenutni ustroj kriminalističke policije koji po mnogo čemu ne prati aktualne trendove kriminaliteta, podsjećamo da smo više puta iznijeli naše prijedloge glede preustroja kriminalističke policije pa čak i kroz detaljnu cjelovitu shemu prijedloga preustroja kriminalističke policije. Međutim, ono što želimo ovdje naglasiti je da trenutna organizacija ne prati hijerarhijsku odgovornost rukovoditelja kriminalističke policije od razine policijskih postaja, policijskih uprava do Uprave kriminalističke policije u Ravnateljstvu policije, barem ne formalno. Tako rukovoditelj kriminalističke policije u policijskoj postaji odgovara načelniku policijske postaje, načelnik policijske postaje odgovara načelniku policijske uprave, rukovoditelj kriminalističke policije u policijskoj upravi odgovara načelniku policijske uprave, a načelnik policijske uprave „za svoj rad odgovara glavnom ravnatelju i ministru“ (Zakon o policiji). Odredba koja dodatno usložuje je ona koja navodi za policijske uprave (osim PU zagrebačke) da je za stanje u području suzbijanja najsloženijih kaznenih djela odgovoran glavni ravnatelj policije i načelnik policijske uprave, a za razinu policijskih postaja u tim upravama odredba koja navodi da je za stanje u području suzbijanja najsloženijih kaznenih djela odgovoran načelnik policijske uprave i načelnik policijske postaje. Iako postoji i obveza subordinacije linijskih ustrojstvenih jedinica na razini UKP-a u odnosu na policijske uprave i PP, već

SINDIKAT KRIMINALISTIČKE POLICIJE

Nehajska 7, 10000 Zagreb

SKP - OIB: 81963583820

<http://www.skp.hr>

činjenica da „linija“ odgovornosti cijele kriminalističke policije policijskih postaja i policijskih uprava završava i na ministru (koji je politička funkcija) može izazvati dvojbe o samostalnosti kriminalističke policije.

Činjenicu dodatno komplicira odredba Zakona o policiji kojom „prije podnošenja prijedloga za imenovanje načelnika policijske uprave glavni ravnatelj će zatražiti mišljenje županijske skupštine ili Skupštine Grada Zagreba.“ Iako je činjenica da ova odredba povijesno nije utjecala na imenovanje načelnika policijskih uprava (barem nismo pronašli podatke o negativnom mišljenju) smatramo je nepotrebnom, a isti stav je bio vidljiv i javnoj raspravi koja se provodila po prijedlogu izmjena Zakona o policiji. Načelnici policijskih uprava se biraju iz redova policijskih službenika internim natjecanjem i ne smiju biti članovi političke stranke, uz ostale uvjete koji su propisani Zakonom o policiji, ne vidimo koji bi to razlozi mogli biti za davanje negativnog mišljenja županijske skupštine, a ovakva odredba ipak može stvoriti dojam političkog utjecaja na odabir načelnika policijske uprave. Izuzmemo li mogućnost da načelnici policijskih uprava i policijskih postaja utječu na rezultate kriminalističkog istraživanja, oni svakako mogu utjecati na prioritete redoslijeda provođenja kriminalističkih istraživanja, što ponekad može biti uvjetovano trenutnim političkim ili nekim drugim odnosima na tom području. Kako bi što je moguće više smanjili takve mogućnosti utjecaja na kriminalističku policiju i službenike kriminalističke policije, jedno od mogućih rješenja je hijerarhijska odgovornost rukovoditelja kriminalističke policije policijske postaje prema rukovoditeljima kriminalističke policije policijske uprave i dalje do Uprave kriminalističke policije u Ravnateljstvu policije. Svakako da načelnici policijskih postaja i policijskih uprava imaju pravo (i obavezu!) biti informirani o svim detaljima kriminalističkog istraživanja, ali odlučivanje o metodologiji i taktici bi trebalo prepustiti rukovoditeljima kriminalističke policije.

Mišljenja smo da je u kontekstu zaštite policije od različitih vanjskih utjecaja prijedlog smanjenja broja policijskih uprava vrlo važan. U prošlosti je bilo više takvih pokušaja s prijedlogom modela: 10 policijskih uprava i policijska uprava zagrebačka, pa 4 policijske uprave i policijska uprava zagrebačka, međutim niti jedan nije došao niti do faze ozbiljnije (političke!) rasprave. Naime, u skladu sa Zakonom o policiji „područje i sjedište pojedine policijske uprave utvrđuje Vlada Republike Hrvatske uredbom na temelju pokazatelja o veličini područja, broju stanovništva, broju kaznenih djela i prekršaja, značajkama prometnih pravaca i zemljopisnom položaju te drugih sigurnosno značajnih pokazatelja.“ Druga tijela koja možemo svrstati u dio „represivnih“ u dijelu svojeg postupanja već su se teritorijalno organizirali drugačije nego Županije (Sigurnosno obavještajna agencija, Državno odvjetništvo, Porezna uprava...). Smanjenjem broja policijskih uprava i promjenom hijerarhije odgovornosti ne samo da bi se dobilo na mogućem smanjenju lokalnog utjecaja na kriminalističku policiju već bi prema našem mišljenju bila i bolja i brža koordinacija kao i bolji raspored policijskih službenika na mjesta gdje ima najviše problema. Primjer da se ovakav ustroj može primijeniti (promijeniti) je i teritorijalni ustroj Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (u daljnjem tekstu: PNUŠKOK) koji ima svoje službe u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Splitu i koje su hijerarhijski odgovorne Upravi kriminalističke policije u Ravnateljstvu policije. Ovakav teritorijalni ustroj bio je uvjetovan istim teritorijalnim ustrojem Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, a smatramo da se je ovakva organizacija pokazala funkcionalnom i

uspješnom. Možemo se pitati bi li dio kriminalističkih istraživanja koje su provodili pripadnici regionalnih PNUSKOK-a bila tako uspješna da su se provodila na razini policijskih uprava?

Smatramo i da sustav stjecanja policijskih zvanja (time i napredovanja, zadržat ćemo se koliko je god moguće u kriminalističkoj policiji) ne doprinosi u potpunosti boljoj neovisnosti (ali i stručnosti) kriminalističke policije o čemu smo više puta detaljno pisali. Uredbom o policijskim zvanjima određeni su opći uvjeti za stjecanje policijskih zvanja pa se tako navodi da se policijski službenik redovno promiče kroz policijska zvanja u neposredno više zvanje ako:

1. ima propisan stupanj obrazovanja
2. je položio državni stručni ispit
3. je u prethodnom policijskom zvanju proveo najmanje četiri godine
4. je završio propisane oblike stručnog usavršavanja
5. je u vremenu potrebnom za promaknuće ocjenjivan najmanje ocjenom »dobar«
6. je položio ispit za zvanje.

Određeno policijsko zvanje uvjetuje napredovanje na pojedina rukovodeća (i druga radna mjesta) pa se tako zamjenikom i pomoćnikom glavnog ravnatelja te načelnikom policijske uprave može imenovati policijski službenik koji ispunjava sljedeće uvjete:

- Najmanje 15 godina radnog iskustva u obavljanju policijskih poslova, od čega najmanje 10 godina na rukovodećim policijskim poslovima
- Položeno ili stečeno osobno policijsko zvanje policijski savjetnik.

Načelnikom policijske postaje može se imenovati policijski službenik koji ispunjava sljedeće uvjete:

- Najmanje 10 godina radnog iskustva u obavljanju policijskih poslova
- Položeno ili stečeno osobno policijsko zvanje policijski inspektor (Zakon o policiji).

Mišljenja smo da je temeljni problem u uvjetima imenovanja rukovodećih policijskih službenika ne postojanje obaveze provođenja određenog vremena na određenim poslovima uže specijalnosti policijskih poslova. S obzirom na već ranije obrazloženu specifičnost i učestalost poslova kriminalističke policije koja se odvija svakodnevno na svim razinama ustrojstvenih jedinica MUP-a, smatramo da bi dodatni uvjet za imenovanje na pojedina rukovodeća radna mjesta trebalo biti i vrijeme provedeno na poslovima kriminalističke policije (primjerice za načelnika policijske postaje 1-2, godine, za načelnika policijske uprave 3-5 godina...). Sadašnje zakonske odredbe to ne prepoznaju pa tako trenutno imamo situaciju da policijski službenik koji zadovoljava zakonske uvjete može biti imenovan na bilo koju poziciju gdje rukovodi i poslovima kriminalističke policije (ili čak unutar ustrojstvenih jedinica kriminalističke policije), a da nikad nije obavljao poslove kriminalističke policije. Ne umanjujući ničiju sposobnost rukovođenja, mišljenja smo da takva rješenja ne vode prema većoj efikasnosti kriminalističke policije, jer načelnik policijske postaje ili policijske uprave koji nije obavljao poslove kriminalističke policije treba određeno vrijeme da bi razumio sve detalje i složenost ovih poslova.

SINDIKAT KRIMINALISTIČKE POLICIJE

Nehajska 7, 10000 Zagreb

SKP - OIB: 81963583820

<http://www.skp.hr>

Situacija da pojedini rukovodeći službenici nisu nikad tijekom svoje policijske karijere NAPISALI (iako su ih možda potpisali stotine) kaznenu prijavu, jedan od finalnih „proizvoda“ kriminalističke policije, ne doprinosi kvaliteti (i kontroli) rada kriminalističke policije. Istovremeno smatramo da i situacije u kojima policijski službenik koji je cijelu svoju policijsku karijeru proveo na poslovima kriminalističke policije ne može odmah kvalitetno obavljati rukovodeće poslove u nekim drugim ustrojstvenim jedinicama koje imaju svoje specifičnosti i specijalnosti kao primjerice specijalna policija ili granična policija. Uzmemo li u obzir da policijska zvanja imaju i mogu steći i osobe koje nisu u „operativnom“ dijelu MUP-a iako im nazivi radnih mjesta počinju s „policijski službenik...“ situacija je još složenija. Osim zakonskih izmjena u tom smjeru, smatramo da i u postupku stjecanja zvanja treba osmisliti sustav stjecanja zvanja iz područja specifičnih poslova za koje se je policijski službenik odlučio (kriminalistička policija, granična policija, prometna policija...), što nužno ne mora biti prikazano u nazivu policijskog zvanja, ali treba biti uzeto u obzir kod imenovanja policijskih rukovoditelja ili rasporeda na pojedine policijske poslove. Posebna tema za dodatnu raspravu je i odredba Zakona o policiji koja određuje da odabir kandidata za zamjenika i pomoćnika glavnog ravnatelja, načelnika policijske uprave i načelnika policijske postaje odabire povjerenstvo koje ima predsjednika i četiri člana koje imenuje ministar iz redova rukovodećih, viših i nižih policijskih službenika te predstavnika sindikata na njihov prijedlog. Jasno je da mora postojati tijelo koje će provesti i kontrolirati ispravnost postupka, ali taj postupak bi trebao biti što je moguće više „oslobođen“ subjektivnih odluka, što je moguće osigurati jedino još detaljnijim opisom uvjeta koje kandidati moraju imati (pisani testovi sa slučajnim odabirom od više testova, eventualno psihološka testiranja s testovima provedena anonimno od strane psihologa (iz MUP-a ili vanjske ustanove), dodatni testovi tjelesne spreme primjereni starosti kandidata, specifični testovi za pojedino rukovodeće radno mjesto...), sa što manje osobnih intervjua ako rezultati tog intervjua mogu značajno (pozitivno ili negativno) utjecati na odabir kandidata.

Zaključno želimo naglasiti da još samostalnija i neovisnija kriminalistička policija može biti i još efikasnija, a da bi se to ostvarilo potrebno je:

- razmotriti drugačiji teritorijalni ustroj policije
- razmotriti promjenu nekih odredbi Zakona o policiji i Uredbe o policijskim zvanjima kako bi se uvela obaveza provođenja određenog vremena na poslovima kriminalističke policije za imenovanje rukovodećih policijskih službenika. Razmotriti uvođenje specifičnih poslova policije u nazive policijskih zvanja (kriminalistička policija, granična policije...),
- u sustavu napredovanja jasnije propisati način odabira kandidata.

Sve navedene promjene u nadležnosti su političara koji donose zakone i uredbe, međutim smatramo da mi možemo predlagati promjene, pogotovo jer se radi o našem, policijskom sustavu. Svjesni smo da nema lakih rješenja i da je nemoguće ponuditi sve izmjene koje bi svima bile prihvatljive, ali smatramo da možemo potaknuti raspravu s ciljem pronalaska najboljih rješenja. Cilj ovog prijedloga je potaknuti konstruktivnu raspravu i dobiti (pozitivne i negativne, dobronamjerne i zlonamjerne) komentare i kritike kako bi svi bili još efikasniji u svojem radu.

SINDIKAT KRIMINALISTIČKE POLICIJE
Nehajska 7, 10000 Zagreb
SKP - OIB: 81963583820 <http://www.skp.hr>

Veća samostalnost i neovisnost kriminalističke policije u njezinom radu nije moguća bez veće samostalnosti i neovisnosti Ravnateljstva policije u odnosu na ostale sastavnice MUP-a pa tako i u odnosu na ministra unutarnjih poslova kao političke ličnosti. Svakodnevno u javnom prostoru slušamo političare koji govore policiji što, pa čak i kako bi operativno trebali postupati. Smatramo da to ne bi trebali činiti, ali neki u potrebi prikupljanja političkih bodova nažalost tome ne mogu odoljeti. Osim što tada pokušavaju utjecati na rad policije ...."oni nemaju vještinu, znanje, stručnost, proživljeno iskustvo za donošenje operativnih odluka", rekla je Laura Huey, profesorica sociologije na Sveučilištu Western. Isto tako, zaključno citirat ćemo Temitope Oriola, profesora kriminologije i sociologije na Sveučilištu Alberta „...birači ne biraju policajce, ali biraju političare, pa oni imaju ulogu „kontrola“ policije. Društvo si također ne može priuštiti policijsku službu koja nikome nije odgovorna“.

Stranica
6

S izrazima poštovanja,

za Sindikat kriminalističke policije

Tomislav Štambuk, predsjednik

O TOME OBAVIJEST:

-MUP RH, Uprava za ljudske potencijale, n. p. pomoćnika ministra, g. Željka Prše

-MUP, Ravnateljstvo policije, n. r. Glavnog ravnatelja policije, g. Nikole Miline

-MUP RH, Ravnateljstvo policije, Ured glavnog ravnatelja policije, n. p. načelnice gđe Adrijane Bago

-MUP RH, Uprava kriminalističke policije, n. p. načelnika, g. Antonia Gerovca